

UNELE ACCEPȚIUNI PRIVIND COLABORAREA REPUBLICII MOLDOVA CU CEDO

Pîrțac Grigorie

doctor în științe politice, conferențiar universitar,
Universitatea de Studii Europene din Moldova
e-mail: grigorepirtac@yahoo.com

Fală Renata

Studentă Facultatea Drept
Universitatea de Studii Europene din Moldova
e-mail: renatafala2003@gmail.com

REZUMAT

În acest articol autorii analizează importanța colaborării Republicii Moldova cu CEDO în condițiile integrării europene a țării noastre.

Autorii menționează că aderarea Republicii Moldova la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în 1997 a reprezentat un jalon important în direcția consolidării angajamentului țării pentru respectarea și protejarea drepturilor fundamentale. Curtea a devenit o instanță de apel pentru cetățenii moldoveni, oferindu-le posibilitatea de a aduce plângeri individuale atunci când consideră că drepturile lor fundamentale au fost încălcate în țară. Colaborarea continuă cu CEDO a influențat procesele de reformă în domeniul juridic și al drepturilor omului din Republica Moldova, cu un accent crescut pe îmbunătățirea sistemului judiciar și alinierea la standarde europene.

În concluzie, este subliniat faptul importanței colaborării Republicii Moldova cu CEDO, care este esențială pentru promovarea și protejarea drepturilor omului și consolidarea statului de drept, această colaborare reprezintă un pas important în direcția integrării europene a Republicii Moldova.

Termeni cheie: CEDO, stat de drept, democrație, valori fundamentale, drepturi fundamentale, standarde CEDO, sistem judiciar internațional, jurisdicția CEDO.

Quelques ententes concernant la collaboration de la République de Moldavie avec Cedo

Pîrțac Grigore

docteur en sciences politiques, maître de conférences,
Université d'Etudes Européennes de Moldavie
e-mail: grigorepirtac@yahoo.com

Fala Renata

Étudiant à la Faculté de Droit
Université d'Etudes Européennes de Moldavie
e-mail: renatafala2003@gmail.com

RÉSUMÉ

Dans cet article, les auteurs analysent l'importance de la collaboration de la République de Moldavie avec la CEDH dans les conditions de l'intégration européenne de notre pays.

Les auteurs mentionnent que la ratification de l'adhésion de la République de Moldavie à la Convention européenne des droits de l'homme (CEDH) en 1997 a représenté une étape importante vers le renforcement de l'engagement du pays à respecter et à protéger les droits fondamentaux. La Cour est devenue une cour d'appel pour les citoyens moldaves, leur donnant la possibilité de déposer des plaintes individuelles lorsqu'ils estiment que leurs droits fondamentaux ont été violés dans le pays. La collaboration continue avec la CEDH a influencé les processus de réforme dans le domaine juridique et des droits de l'homme en République de Moldavie, avec un accent accru sur l'amélioration du système judiciaire et son alignement sur les normes européennes.

En conclusion, il est souligné l'importance de la collaboration de la République de Moldavie avec la CEDH, qui est essentielle pour la promotion et la protection des droits de l'homme et la consolidation de l'État de droit, cette collaboration représente un pas important vers la l'intégration européenne de la République de Moldavie.

Termes clés : CEDH, État de droit, démocratie, valeurs fondamentales, droits fondamentaux, normes de la CEDH, système judiciaire international, compétence de la CEDH.

Republica Moldova,angajată plenar în procesul de integrare europeană, prin colaborarea sa cu Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO), a decis să respecte principiile și standardele Convenției Europene a Drepturilor Omului,concomitent acest proces avînd scopul de a consolida statul de drept,de a demonstra angajamentul față de respectarea drepturilor fundamentale ale cetățenilor. Implementarea deciziilor CEDO este esențială pentru a asigura că persoanele afectate beneficiază de justiție echitabilă și remedii adecvate,în consecință cooperarea continuă între autoritățile moldovenești și CEDO este esențială pentru îmbunătățirea sistemului juridic, consolidarea democrației și aderarea la standarde europene în domeniul drepturilor omului. Această colaborare are rolul nu numai de a contribui la protejarea drepturilor și libertăților umane, dar și la accelerarea procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

CEDO examinează cererile individuale și ale statelor în care sunt semnalate violări ale drepturilor civile și politice stabilite în Convenție. Din anul 1998 cetățenii statelor membre pot aplica direct la CEDO în cazul în care se consideră că li s-a lezat vreun drept consfințit în Convenție. Unicitatea CEDO constă în două elemente: examinarea cererilor individuale contra statelor și emiterea hotărârilor obligatorii din punct de vedere juridic pentru statele vizate. Curtea este compusă dintr-un număr de judecători egal cu numărul de state membre ale Consiliului Europei, iar aceștia sunt aleși pentru un mandat de 9 ani. CEDO are competența de a primi plângeri individuale împotriva statelor semnatare ale Convenției, oferind astfel cetățenilor europeni o cale de acces la justiție la nivel internațional în cazul încălcării drepturilor lor,iar hotărârile sunt obligatorii pentru statele membre, iar nerespectarea acestora poate avea consecințe juridice,de ex.Curtea poate statua (articolul 41) că statul pîrît trebuie să plătească reclamantului despăgubiri și alte cheltuieli suportate de acesta.[1,pag.47]

Curtea are un impact semnificativ asupra evoluției drepturilor omului în Europa și joacă un rol esențial în promovarea statului de drept și a valorilor democratice.Trebuie de menționat,că Republica Moldova a devenit membru al Consiliului Europei pe data de 13 iulie 1995,ulterior Parlamentul Republicii Moldova a ratificat Convenția europeană a drepturilor omului în anul 1997. Biroul de Informare al Consiliului Europei a fost înființat la Chișinău pe data de 30 iunie 1997 la solicitarea guvernului Republicii Moldova. Pe data de 20 octombrie 2002, Comitetul de Miniștri al Consiliului Europei a decis să numească un Reprezentant Special al Secretarului General la Chișinău, la propunerea acestuia din urmă. În baza corespondenței dintre Secretarul General și Ministrul Afacerilor Externe din Republica Moldova din data de 30 octombrie și 4 noiembrie 2002, a fost elaborat Memorandumul de Înțelegere cu privire la statutul Reprezentantului Special al Secretarului General al Consiliului Europei.

Acest pas a marcat angajamentul țării față de respectarea drepturilor fundamentale și a pus baza pentru colaborarea continuă cu CEDO în protejarea acestor drepturi în cadrul sistemului judiciar internațional. Ratificarea aderării Republicii Moldova la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în 1997 a reprezentat un pas semnificativ în direcția consolidării angajamentului țării pentru respectarea și protejarea drepturilor

fundamentale. Această aderare a implicat, de asemenea, recunoașterea jurisdicției CEDO și acceptarea competenței sale de a primi plângeri individuale împotriva statului moldovean. Prin această ratificare, Republica Moldova a integrat standardele europene în domeniul drepturilor omului în sistemul său juridic, oferind cetățenilor posibilitatea de a apela la CEDO în caz de încălcare a drepturilor lor. Acest angajament a avut un impact semnificativ asupra evoluției sistemului juridic și a statului de drept în țară, contribuind la promovarea valorilor europene în Republica Moldova.

Curtea a devenit o instanță de apel pentru cetățenii moldoveni, oferindu-le posibilitatea de a aduce plângeri individuale atunci când consideră că drepturile lor fundamentale au fost încălcate în țară. Colaborarea continuă cu CEDO a influențat procesele de reformă în domeniul juridic și al drepturilor omului din Republica Moldova, cu un accent crescut pe îmbunătățirea sistemului judiciar și alinierea la standarde europene. Această colaborare este esențială pentru consolidarea democrației, promovarea drepturilor omului și menținerea unei imagini pozitive la nivel internațional pentru Republica Moldova. [2].

Despre importanța și rolul acestei colaborări, ne demonstrează Centrul de Resurse Juridice (CRJM), care a prezentat în ianuarie 2024 o analiză a hotărârilor CEDO în privința R. Moldova. Deși la nivel european numărul adresărilor la CEDO scade, cel al cererilor depuse de cetățeni moldoveni a crescut cu 2% în 2023 comparativ cu anul precedent. Potrivit directorului programului „Drepturile omului” de la CRJM, Daniel Goinic, în ultimii 5 ani locuitorii Moldovei au depus la CEDO în medie câte 590 de cereri, iar în 2023 – 653 de cereri. Ca urmare a celor 24 de hotărâri adoptate de judecătorii europeni, Guvernul Moldovei urmează să achite despăgubiri totale de 365.700 de euro. În total, din 1997 până în 2023, CEDO a constatat de 786 de ori că autoritățile moldovene au încălcat drepturile omului și le-a obligat să achite compensații aproape de 23 milioane de euro. În acest context prezintă interes cazul companiei Oferta Plus, deoarece guvernul Republicii Moldova a pierdut la Curtea Europeană a Drepturilor Omului unul dintre cele mai răsunătoare dosare de până acum. Executivul este obligat să plătească unei companii private peste 2,5 milioane de euro, sumă mai mare decât toate pierderile suportate până acum de către Republica Moldova la Curtea de la Strasbourg. Cazul a fost adus în atenția CEDO de compania Oferta Plus, care, în anii 1997-1998, a importat curent electric în Republica Moldova, vânzându-l ulterior inclusiv unor instituții bugetare. Guvernul a plătit însă doar o parte din banii pentru energia livrată. Oferta Plus a încercat să obțină restul banilor prin judecată, iar plenul Curții Supreme de Justiție din Republica Moldova i-a dat dreptate, adoptând în 2001 o hotărâre irevocabilă prin care obliga Ministerul Finanțelor să plătească companiei 20 de milioane de lei. În urma unei înțelegeri între Oferta Plus și Ministerul Finanțelor, din anul 2003, suma respectivă urma să fie restituită în mai multe tranșe, în 10 luni. Ministerul a plătit tranșele respective timp de numai două luni și jumătate, refuzând să mai achite restul sumei. În aprilie 2004, compania s-a adresat la Curtea de la Strasbourg. În urma acestui demers, Curtea Supremă de Justiție de la Chișinău și-a anulat propria decizie, de altfel irevocabilă, din 2001, decizie care obliga ministerul finanțelor să plătească 20 de milioane de lei. Directorul companiei Oferta Plus

s-a ales cu dosar penal pentru că a cerut să i se restituie banii, fiind arestat pentru trei luni. Pe lângă cele două milioane și jumătate de euro care reprezintă prejudicii materiale, prin decizia CEDO guvernul a mai fost obligat să plătească 25 de mii de euro cu titlu de prejudicii morale și 10 mii de euro cu titlu de cheltuieli de judecată. Ministerul Justiției nu a comentat acest caz. Dosarul companiei Oferta Plus ridică la 113 numărul cauzelor pierdute de Republica Moldova la CEDO, iar suma totală a prejudiciilor pe care executivul le-a plătit sau urmează să le plătească depășește 4,6 milioane de euro.[3]

Un exemplu aparte îl reprezintă relațiile dintre Federația Rusă și CEDO, care au fost tensionate în ultimii ani, în special din cauza acuzațiilor de încălcări ale drepturilor omului în Rusia. Războiul din Ucraina, declanșat de Federația Rusă la 24 februarie 2022, a sporit tensiunea din cauza încălcărilor grave ale drepturilor omului, inclusiv violența împotriva civililor și lipsa de respect pentru drepturile fundamentale ale acestora, în consecință CEDO a emis mai multe hotărâri care au condamnat Rusia pentru încălcările comise în Crimeea și în estul Ucrainei, iar aceste hotărâri au generat critici și resentimente din partea Rusiei. Pe de altă parte, Rusia a respins acuzațiile și a criticat CEDO pentru ceea ce percepe ca fiind o implicare politică și o lipsă de imparțialitate. Această dinamică tensionată a afectat relațiile dintre Rusia și CEDO și a subliniat discrepanțele semnificative în ceea ce privește percepțiile lor asupra drepturilor omului și a statului de drept.

Concomitent, Federația Rusă a avut o atitudine tot mai defensivă față de jurisdicția și autoritatea CEDO, adesea contestând competența sa de a judeca cazurile care implică Rusia. Aceasta a inclus unele încercări de a limita jurisdicția CEDO asupra Rusiei și de a reduce impactul hotărârilor sale. De asemenea, au existat critici din partea oficialilor ruși cu privire la presupusele duble standarde și selectivitate ale CEDO în tratamentul cazurilor legate de Rusia, comparativ cu alte țări. Aceste tensiuni persistente au creat un climat dificil pentru cooperarea și dialogul constructiv între Rusia și CEDO în ceea ce privește drepturile omului și respectarea statului de drept. În ciuda acestor tensiuni, CEDO rămâne o instituție importantă în promovarea și protejarea drepturilor omului în Europa și în lume. Hotărârile sale rămân obligatorii pentru statele membre ale Consiliului Europei, inclusiv Rusia, și continuă să influențeze jurisprudența și politica din aceste țări. Cu toate acestea, relațiile tensionate dintre Rusia și CEDO subliniază complexitatea și dificultatea în asigurarea respectării drepturilor omului într-un contextul războiului din Ucraina.[4.]

Unul dintre cele mai cunoscute cazuri de condamnare a Rusiei la Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) în legătură cu încălcarea drepturilor omului în regiunea Transnistria este cazul lui Ilie Ilașcu și al altor trei persoane. În 2004, CEDO a decis că Rusia încălcase drepturile omului ale lui Ilașcu și ale colegilor săi, inclusiv dreptul la viață și libertatea lor personală. Condamnarea a fost legată de capturarea și detenția lor ilegală în Transnistria în 1992. Sentința CEDO a impus Rusiei să plătească compensații și să ia măsuri pentru a preveni repetarea unor astfel de încălcări în viitor. În cazul lui Ilie Ilașcu și al altor trei persoane, ei au fost capturați în Transnistria în 1992 și ulterior condamnați la moarte într-un proces considerat de multe ori drept lipsit de justiție. CEDO a constatat că detenția lor a fost ilegală și că Rusia a fost responsabilă pentru aceasta,

deoarece a exercitat un control efectiv asupra regiunii separatiste. Decizia CEDO a fost un pas important în aducerea în atenția internațională a încălcărilor drepturilor omului din regiune și în asigurarea unei compensații și a unor măsuri pentru prevenirea repetării unor astfel de situații. După decizia CEDO în cazul Ilașcu și alții împotriva Rusiei, autoritățile ruse au fost obligate să plătească compensații financiare victimelor și familiilor acestora. De asemenea, Rusia a fost îndemnată să ia măsuri pentru a preveni încălcările drepturilor omului în regiunile aflate sub influența sa, inclusiv în Transnistria. Această hotărâre a contribuit la creșterea presiunii internaționale asupra Rusiei pentru respectarea drepturilor omului și a statului de drept în regiunile pe care le controlează sau influențează.

În 1992, Ilie Ilașcu și alți trei cetățeni moldoveni au fost capturați în regiunea Transnistria și ulterior condamnați la moarte într-un proces considerat drept lipsit. În 2004, CEDO a emis o hotărâre în cazul Ilașcu și alții împotriva Rusiei, constatând că detenția lor a fost ilegală și că Rusia a fost responsabilă pentru aceasta, având în vedere controlul efectiv exercitat asupra regiunii Transnistria. CEDO a concluzionat că Rusia a încălcat mai multe drepturi fundamentale, inclusiv dreptul la viață și libertatea personală. Ca urmare a hotărârii CEDO, Rusia a fost obligată să plătească compensații financiare victimelor și familiilor acestora. De asemenea, Rusia a fost îndemnată să ia măsuri pentru a preveni încălcările viitoare ale drepturilor omului în regiunile pe care le controlează sau influențează.

Această hotărâre a contribuit la creșterea presiunii internaționale asupra Rusiei pentru respectarea drepturilor omului și a statului de drept în regiunile pe care le controlează sau influențează. De asemenea, a adus în atenția publică internațională încălcările grave ale drepturilor omului din regiunea Transnistria și a subliniat importanța respectării standardelor internaționale în acest sens.

În perioada de după hotărârea CEDO în cazul Ilașcu și alții împotriva Rusiei, au avut loc și alte dezvoltări semnificative. Unele organizații internaționale pentru drepturile omului au continuat să monitorizeze situația din regiunea Transnistria și să solicite respectarea drepturilor fundamentale ale locuitorilor săi. În același timp, s-au făcut eforturi pentru a promova dialogul între părțile implicate în conflictul din Transnistria, inclusiv Rusia, Moldova și autoritățile separatiste. În ciuda acestor eforturi, încălcările drepturilor omului în regiune continuă să fie o preocupare, iar presiunea internațională pentru respectarea acestor drepturi rămâne viguroasă. După hotărârea CEDO în cazul Ilașcu și alții vs. Rusia, au fost întreprinse și alte acțiuni pentru a aborda încălcările drepturilor omului în regiunea Transnistria. Unele organizații neguvernamentale și guvernele statelor membre ale Uniunii Europene au intensificat eforturile pentru a sprijini societatea civilă din Transnistria și pentru a consolida capacitățile instituțiilor democratice locale. De asemenea, au fost inițiate proiecte de cooperare pentru promovarea drepturilor omului și a reconcilierii între comunitățile din Transnistria și cele din restul Republicii Moldova. În plus, s-a accentuat necesitatea unei rezolvări politice durabile a conflictului transnistrean, care să asigure respectarea deplină a drepturilor omului și a integrității teritoriale a Republicii Moldova. Acest lucru a implicat eforturi diplomatice susținute la nivel internațional pentru medierea dialogului între părțile

implicate și pentru promovarea unor soluții durabile și acceptabile pentru toate părțile. Decizia CEDO a avut un impact semnificativ în promovarea drepturilor omului în regiunea Transnistria și în exercitarea unei presiuni suplimentare asupra Rusiei pentru a respecta standardele internaționale în materie de drepturile omului.

Cu certitudine, procesul de integrare europeană a Republicii Moldova poate avea o influență pozitivă asupra relațiilor cu Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO). Aderarea la structurile europene impune respectarea și promovarea drepturilor omului, ceea ce poate conduce la o mai mare atenție și respect pentru deciziile și jurisprudența CEDO în Republica Moldova. Acest lucru ar putea contribui la îmbunătățirea sistemului judiciar și a protecției drepturilor omului în țară.

Procesul de integrare europeană al Republicii Moldova presupune implementarea standardelor și valorilor europene, inclusiv cele referitoare la drepturile omului. Astfel, odată cu apropierea de Uniunea Europeană, Republica Moldova va fi mai susceptibilă să respecte hotărârile și recomandările CEDO și să-și adapteze legislația și practicile judiciare în conformitate cu standardele europene în domeniul drepturilor omului. Aceasta ar putea întări statul de drept și ar putea duce la o mai mare protecție a drepturilor omului pentru cetățenii Republicii Moldova. În plus, integrarea europeană a Republicii Moldova ar putea consolida și cooperarea între autoritățile naționale și CEDO în ceea ce privește monitorizarea și implementarea hotărârilor CEDO. Prin urmare, Republica Moldova ar putea beneficia de expertiza și asistența CEDO în consolidarea sistemului său juridic și în îmbunătățirea respectării drepturilor omului la nivel național. Aceasta ar contribui la creșterea încrederii cetățenilor în instituțiile statului și ar consolida democrația și statul de drept în Republica Moldova.

Întrucât Republica Moldova se angajează pe calea integrării europene, acest proces ar putea implica o revizuire și o actualizare a legislației naționale pentru a se conforma standardelor europene în materie de drepturile omului. Aceasta ar putea include îmbunătățiri în domenii precum protecția minorităților, libertatea presei, independența sistemului judiciar și respectarea drepturilor fundamentale ale omului. Prin urmare, integrarea europeană ar putea oferi Republicii Moldova o oportunitate de a îmbunătăți standardele sale în ceea ce privește drepturile omului și statul de drept, consolidând astfel relațiile cu CEDO și promovând valorile europene în țară. În plus, procesul de integrare europeană ar putea facilita accesul cetățenilor Republicii Moldova la justiție la nivel european prin intermediul CEDO. Aderarea la Convenția Europeană a Drepturilor Omului și recunoașterea jurisdicției CEDO a oferit cetățenilor moldoveni o cale suplimentară pentru a-și proteja drepturile și interesele în fața instanțelor internaționale în cazul în care consideră că drepturile lor au fost încălcate de către statul lor sau de instituțiile sale, sporind accesibilitatea și eficacitatea justiției pentru cetățenii Republicii Moldova.[5]

În concluzie, colaborarea Republicii Moldova cu Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) reprezintă un aspect crucial al angajamentului său în respectarea și promovarea drepturilor omului și a statului de drept în parcursul său european. Această colaborare este esențială pentru asigurarea protecției drepturilor cetățenilor și pentru

consolidarea democrației în Republica Moldova. Aceasta demonstrează angajamentul statului moldovean față de respectarea standardelor europene în domeniul drepturilor omului și consolidează încrederea cetățenilor în capacitatea instituțiilor de a proteja și promova drepturile acestora. Respectarea jurisprudenței CEDO de către autoritățile moldovenești implică modificarea și îmbunătățirea legislației naționale pentru a asigura compatibilitatea cu standardele europene în domeniul drepturilor omului. Prin adoptarea și implementarea unor legi și politici care respectă prevederile Convenției și interpretările CEDO, Republica Moldova avansează pe calea consolidării statului de drept și a democrației. Colaborarea cu CEDO oferă, de asemenea, oportunitatea pentru autoritățile moldovenești să identifice și să remedieze deficiențele în sistemul judiciar și în respectarea drepturilor omului.

Colaborarea Republicii Moldova cu CEDO este esențială pentru promovarea și protejarea drepturilor omului și consolidarea statului de drept, concomitent această colaborare reprezintă un pas important în direcția integrării europene a Republicii Moldova.

Bibliografie:

1) Clements L., Mole N., Simmons A. Drepturile europene ale omului – înaintarea unei cauze pe baza Convenției. Chișinău, Ed. Cartier, 2005

2) <https://www.coe.int/ro/web/chisinau/republiv-of-moldova-and-the-council-of-europe#:~:text=Moldova%20a%20devenit%20membru%20al,data%20de%2024%20iulie%201997>.

<https://www.constcourt.md/libview.php?l=ro&idc=9&id=1082&t=/Media/Publicatii/Moldova-i-Conventia-Europeana-a-Drepturilor-Omului-Viziunea-de-la-Strasbourg-cu-privire-la-aniversarea-a-20-a-de-la-ratificare>

3) <https://crjm.org/> <https://www.crj.ro/>

4) <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/ro/sheet/177/russia>

Ilașcu: <https://moldova.europalibera.org/a/cedo-a-condamnat-rusia-pentru-detentie-ilegala-in-transnistria/32827753.html>

5) https://www.eeas.europa.eu/moldova/moldova-si-ue_ro?s=223

<https://gov.md/ro/content/procesul-de-integrare-europeana>